

Spotkanie koordynacyjne

PROTOKÓŁ

Data: 21.09.2023 (czwartek)

Godzina: 11:00 – 13:00

Miejsce: Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie, sala kolumnowa

Najważniejsze punkty agendy

Wstęp i przywitanie uczestników

Mariusz Kidaj – Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej, LUW w Lublinie

- Spotkanie otworzył Pan Mariusz Kidaj, Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej LUW w Lublinie. Przedstawiono agendę spotkania i omówiono poszczególne jej punkty. Podczas swojego wystąpienia nawiązał do tego, w jaki sposób Lubelska Grupa Koordynacyjna ewoluowała od pierwszego spotkania w 2022 roku.

Marco Procaccini – Dyrektor Biura UNHCR w Lublinie

- Ukierunkowana analiza ruchu granicznego w ciągu ostatnich 30 dni wskazuje na zmienne wzorce, z większą liczbą przekroczeń granicy do Polski (wjazdy) niż na Ukrainę (wyjazdy). Uznaje się, że ruch graniczny wykazuje raczej ruch wahadłowy niż stały wzorzec przemieszczania się, ponieważ zmienia się to podczas oficjalnych świąt, niektórych weekendów, a ostatnio z powodu zakończenia sezonu letniego.
- Zaobserwowano znaczny spadek liczby posiadaczy ochrony tymczasowej z około 62 tys. zarejestrowanych posiadaczy PESEL UKR we wrześniu 2022 r. do około 35 tys. na dzień 21 września. Spadek o 45%. W tym samym okresie sprawozdawczym liczba ludności przebywającej w miejscach zbiorowego zakwaterowania zmieniła się z 4200 do 3400. 20% spadek. Wynika z tego, że podczas gdy ogólna populacja zmniejszyła się, osoby o szczególnej wrażliwości, których podstawowe potrzeby są nadal zaspokajane w miejscach zbiorowego zakwaterowania, zmniejszyły się znacznie mniej. Chociaż trudno to przewidzieć, UNHCR zakłada, że liczba osób objętych ochroną czasową w Polsce w 2024 r. pozostanie stabilna, a główne potrzeby będą związane z pomocą dla osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji oraz integracją społeczno-ekonomiczną dla tych, którzy nadal stoją przed wyzwaniem w tym zakresie.
- Ogólny odsetek osób przebywających w miejscach zbiorowego zakwaterowania w województwie lubelskim w porównaniu z innymi województwami pokazuje, że o ile w lubelskim ludność przebywająca w miejscach zbiorowego zakwaterowania stanowi prawie 10% ogółu, o tyle w Trójmieście tylko 3%, a w mazowieckim około 2%. Bardziej zbliżona sytuacja do lubelskiego występuje w Małopolsce. Może to wskazywać, że osoby, które zdecydowały się pozostać na Lubelszczyźnie, nie robią tego wyłącznie ze względów osobistych związanych z

odległością, więzami rodzinnymi i innymi, ale mogą mieć zwiększoną podatność na zagrożenia w porównaniu z populacją, która była w stanie podjąć kroki w celu usamodzielnienia się.

Ochrona uchodźców w oparciu o zasoby społeczne – UNHCR

UNHCR – Felicia Byrne

- Czym jest ochrona społecznościowa? Podejście oparte na prawach i skoncentrowane na ludziach; Promuje sprawczość i przywództwo społeczności w identyfikowaniu zagrożeń i potrzeb oraz proponowaniu rozwiązań; Umieszcza głos i wiedzę społeczności w centrum naszego programowania; Szanuje różnorodność i sprawczość ludzi i społeczności, z którymi i dla których pracujemy; CBP (ochrona społecznościowa) jest procesem, a NIE projektem lub działaniem.
- CBP uznaje, że wiele problemów związanych z ochroną istnieje w społeczeństwie lub społeczności jeszcze przed wystąpieniem sytuacji kryzysowej i może zostać przez nią zaostrzonych: szkodliwe praktyki, przemoc domowa i przemoc publiczna, zachowania przestępcze, zaniedbanie osób o szczególnych potrzebach, wykluczenie lub dyskryminacja (np. ze względu na płeć, pochodzenie etniczne itp.).
- CBP wymaga od nas krytycznej analizy roli społeczności, uznając je zarówno za źródła wsparcia i pomocy, jak i współpracy w celu złagodzenia istniejących wcześniej źródeł zagrożeń i szkód.

Aktualna sytuacja w miejscach zbiorowego zakwaterowania – LUW w Lublinie

Andrzej Osipowski – LUW w Lublinie

- Według danych na dzień 20 września 2023 w zakwaterowaniu zbiorowym w województwie lubelskim przebywa 3060 osób. Dla porównania, na koniec marca liczba ta wynosiła 4136. Obserwowany jest stały spadek, a co za tym idzie zmniejszanie się liczby miejsc zbiorowego zakwaterowania.
- Na koniec sierpnia 2023, według przesłanki dotyczącej zwolnienia z kosztów partycypacji ze względów humanitarnych, na 3216 osób ogółem, 98 osób było zwolnionych. Stanowi to ok 25 % ogółu. Dla porównania według danych na koniec maja 2023, z 3638 osób zwolnionych z powodów humanitarnych było 816 osób, co stanowiło 22%. Powyższe liczby nie uwzględniają pozostałych przesłanek mówiących o zwolnieniu z kosztów partycypacji, które weryfikowane są w sposób zero jedynekowy (m. in. wiek, niepełnosprawność, opieka nad dziećmi).
- Partycypacja w kosztach zakwaterowania według danych na koniec maja 2023 – 237 osób (6,5%). W chwili obecnej liczba ta wynosi 83 osoby (2,5 %). Zauważana jest wyraźna tendencja spadkowa. Podczas wprowadzania w życie zapisów nowelizacji ustawy zwracano uwagę na to, że ustawa wprowadza obowiązek partycypacji. Jednocześnie należy pamiętać, że nie wprowadzono mechanizmów pozwalających na skuteczne egzekwowanie tego obowiązku.
- Największym wyzwaniem pozostaje wciąż aktywizacja społeczno-zawodowa oraz pasywna postawa dużej części osób przebywających w miejscach zbiorowego zakwaterowania. Problemem jest także rotacja i częste wyjazdy do Ukrainy. Jednocześnie w niektórych miejscach obserwowane są napięcia i konflikty wewnątrz, a także na zewnątrz punktów zbiorowego

zakwaterowania. Istnieje wyraźna potrzeba poszukiwania rozwiązań systemowych oraz działań niwelujących powyższe elementy.

- W ramach niniejszego punktu odbyła się dyskusja na temat aktualnej sytuacji w miejscach zbiorowego zakwaterowania. Wzięli w niej udział przedstawiciele/lki następujących członków LGK: Fundacja im. Leny Grochowskiej, Centrum Wolontariatu w Lublinie, Homo Faber, Instytut na rzecz Państwa Prawa oraz UNHCR. W każdym wystąpieniu podkreślono trendy i wyzwania z perspektywy organizacji pracujących bezpośrednio w miejscach zbiorowego zakwaterowania. Ogólnie rzecz biorąc, większość uczestników dyskusji wyraziła obawy związane z malejącym zaangażowaniem społeczności i ryzykiem zwiększonej zależności od pomocy. UNHCR podkreślił w szczególności fakt, że miejsca zbiorowego zakwaterowania nadal mają kluczowe znaczenie dla wielu osób znajdujących się w trudnej sytuacji, w tym kobiet z małymi dziećmi, osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, które w przypadku braku tego wsparcia znajdują się w bardzo trudnych warunkach, prawdopodobnie zagrożone bezdomnością. W odniesieniu do informacji dotyczących niewielkiej części populacji, która może próbować korzystać z systemu, jednocześnie wykazując ograniczone zainteresowanie i wysiłki na rzecz usamodzielniania się. Jest to dynamika, która nie jest zaskakująca, zwłaszcza podczas przedłużającego się kryzysu. W przypadku potwierdzonych nadużyć, należy je wykryć i zidentyfikować odpowiednie rozwiązania, ale zawsze pamiętając o tym, jak ważne jest zapewnienie bezpiecznego zakwaterowania i wsparcia tym, którzy go potrzebują

Aktualizacja zmian prawnych oraz ich wejście w życie – Instytut na Rzecz Państwa Prawa

Julian Hofman – Instytut na Rzecz Państwa Prawa

- Zmiany prawne które nie dotyczą stricte uchodźców, jednak w pewnym stopniu mają wpływ na obszary związane z uchodźcami: Wsparcie 300+ przekształcane w 800+; Rozszerzenie katalogu osób, którym przysługują bezpłatne leki; Wprowadzenie wstępnej weryfikacji wniosku osoby, która stara się o wjazd na teren strefy Schengen.
- Problemem z prawnego punktu widzenia pozostaje przekraczanie granicy przez uchodźców, w tym powroty do Polski. Uchodźcy, którzy korzystają w Polsce z benefitów i świadczeń socjalnych, po powrocie do Polski wielokrotnie mają problem z reaktywacją w/w świadczeń, a także statusu UKR . Powyższe sytuacje najczęściej wymagają indywidualnych interwencji prawnych. Głównym powodem jest niewystarczająca synchronizacja wewnętrznych systemów ZUSu i Straży Granicznej. Jednocześnie wielokrotnie powtarzają się błędy dotyczące reaktywacji statusu UKR dla osób, którym nie powinien on być odebrany. Na szczęście, z biegiem czasu błędów jest coraz mniej.

Patrycja Gustyn – Instytut na Rzecz Państwa Prawa

- W chwili obecnej legalność pobytu dla uchodźców z Ukrainy jest określona ramami specustawy do 4 marca 2024 roku. W przypadku uczniów i ich opiekunów jest to 31 sierpnia lub 30 września.
- Odwołanie stanu zagrożenia epidemicznego (1 lipca 2023), w związku z którym ważność dokumentów pobytowych cudzoziemców była wydłużona od 14 marca 2020 roku do 31 lipca 2023. Do końca lipca cudzoziemcy powinni zalegalizować swój pobyt lub wyjechać z Polski.

Powyższa kwestia nie dotyczy bezpośrednio obywateli Ukrainy. Obserwowany jest jednak wyraźny wzrost zapytań związanych z legalnością pobytu od obywateli państw trzecich.

- Uchodźcy z Ukrainy coraz częściej zwracają się do Instytutu Na Rzecz Państwa Prawa z pytaniami nie dotyczącymi bezpośrednio wybuchu wojny w Ukrainie, ale elementami życia codziennego, m.in. zawieranie umów na wynajem mieszkania, podejmowanie legalnej pracy, kwestie dotyczące dostępu i korzystania z usług polskich instytucji, uruchomienie działalności gospodarczej.

Regionalny Plan na Rzecz Uchodźców 2024 (RRP) – kluczowe etapy procesu RRP; jak dołączyć do RRP, pytania i odpowiedzi - UNHCR

Filippo Busconi – UNHCR

- Regionalny Plan Działania na Rzecz Uchodźców (RRP) to platforma strategiczna, koordynacyjna, planistyczna, rzecznicza, programowa i fundraisingowa dla partnerów w celu reagowania na sytuację uchodźców z Ukrainy w Polsce.
- Zakres geograficzny obejmuje kraje sąsiadujące z Ukrainą, w tym obszerne rozdziały obejmujące Bułgarię, Czechy, Estonię, Węgry, Łotwę, Litwę, Republikę Mołdawii, Polskę, Rumunię i Słowację.
- Partnerami RRP mogą być odpowiednie agencje ONZ, międzynarodowe i krajowe organizacje pozarządowe, IFRC i stowarzyszenia Czerwonego Krzyża/Czerwonego Półksiężyca, organizacje wyznaniowe, instytucje akademickie, organizacje regionalne, organizacje społeczne i organizacje kierowane przez uchodźców.
- Harmonogram dla partnerów:
  - 18 – sierpnia – rozpoczęcie
  - 13-14 września – warsztaty RRP
  - 29 września – Termin wyrażenia zainteresowania (przesłanie budżetu i osoby kontaktowej)
  - 2 października – szkolenie partnerów w zakresie składania projektów
  - 20 października – ostateczny termin na złożenie szczegółowych projektów
- Wszelkie pytania można kierować na polwa2024rrp@unhcr.org

Ewaluacja funkcjonowania Lubelskiej Grupy Koordynacyjnej. Wnioski z ankiety ewaluacyjnej - UNHCR

Kamil Raczyński – UNHCR

- UNHCR razem z LUW w Lublinie przeprowadził w sierpniu 2023 badanie ewaluacyjne na podstawie kwestionariusza składającego się z 9 pytań zamkniętych i 6 otwartych. W badaniu wzięło udział 41 osób.
- Główne wnioski:
  - pozytywna ocena prelegentów i tematyki, sposobu prowadzenia spotkań, tłumaczenia symultanicznego, sposobu organizacji spotkań, obiady po spotkaniach LGK, protokoły oraz sposobu komunikacji. Zróżnicowana ocena długości spotkań i czasu poświęconego na poszczególne elementy agendy,

- nacisk na dyskusję i zwiększenie współpracy między członkami LGK poza spotkaniami,
- podkreślenie efektywności dzięki współpracy międzysektorowej
- szereg sugestii tematów i obszarów, które powinny się znaleźć w agendzie kolejnych spotkań, w tym tematy dotyczące granicy polsko – białoruskiej,
- wachlarz pomysłów i sugestii na temat tego, w jaki sposób można usprawnić efektywność działania LGK oraz co można zmienić w ramach funkcjonowania LGK

Szczegółowe wyniki badania w załączonej prezentacji.

Zakończenie

Bolesław Gzik – Wicewojewoda Lubelski

- Spotkanie zamknął Wicewojewoda Lubelski Bolesław Gzik. W swoim wystąpieniu poruszył tematy dotyczące rozwoju sytuacji na terenie Ukrainy, sytuacji w regionie lubelskim, a także wniosków płynących z ewaluacji LGK.
- Oceniając sytuację strategiczną na terenie Ukrainy obserwowane są symptomy pozytywne oraz strategiczne rozwiązania zmierzające do polepszenia ogólnej sytuacji w kraju. Niestety sytuacja wciąż jest trudna do przewidzenia.
- W ocenie LUW w Lublinie sytuacja w 2024 roku powinna być podobna do tej obserwowanej obecnie pod kątem recepcji uchodźców. Ilość uchodźców z Ukrainy stale się zmniejsza, w tym osób przebywających w punktach zbiorowego zakwaterowania.

Uczestnicy/czki

Imię i nazwisko	Organizacja / Instytucja
Bolesław Gzik	Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie
Renata Rojek	Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie
Felicia Byrne	UNHCR
Kamil Raczyński	UNHCR
Małgorzata Gałan	UNHCR
Felicia Byrne	UNHCR
Filippo Busconi	UNHCR
Marta Brożyna	Fundacja im. Leny Grochowskiej
Justyna Orłowska	Centrum Wolontariatu w Lublinie
Dorota Cieslik	Urząd Miasta Chełm
Julian Hofman	Fundacja Instytut na Rzecz Państwa Prawa

Patrycja Gustyn	Fundacja Instytut na Rzecz Państwa Prawa
Magdalena Tota	Fundacja Instytut na Rzecz Państwa Prawa
Yevhen Duzhyi	Konsulat Generalny Ukrainy w Lublinie
Solomiia Myktyseis	Konsulat Generalny Ukrainy w Lublinie
Agnieszka Tracz	Homo Faber
Lidia Kokszarowa	Lubelski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża
Małgorzata Reszka - Ryczek	Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie
Ks. Łukasz Mudrak	Caritas Archidiecezji Lubelskiej
Jacek Jęczmionka	Caritas Archidiecezji Lubelskiej
Ks. Zygmunt Jagiełło	Caritas Archidiecezji Zamojsko - Lubaczowskiej
Anna Mielnicka	Stowarzyszenie Dla Ziemi
Filip Bujnowski	Save the Children
Sylwia Niemirowska	Bractwo Miłosierdzia im św. Brata Alberta w Lublinie

